

(1)

כ וידבר יהוה אלימשה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר ואת תורת העלה הוא העלה על סוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ולבש הכהן מדו בד ומכנסיו בד לבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: וקסט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אלימקום סהור: והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים צדק צדק וצדק עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: פסוק 13

(2) אדם, לרכות אח הגרים שהם מקבלים בריח כישראל ורכות אפילו גרים, ואף על גב ד"אדם" משמע כאן ישראל, מיהו מרכתיב אבתריה "מכס", דמשמע: מכס, ולא מאומות אחרות, והוי מיעוט אחר מיעוט ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרכות ורכי גוים, וכן אמרין בעלמא: איש איש (להלן כ: יח), לרכות גוים שנודרין נדרים ונרכות ישראל.

הרמב"ם (סא)

(3)

כ וידבר יהוה אלימשה לאמר: דבר אלי אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל וכן הגר אשר אל אשר יקריב קרבנו לכלי נדריהם ולכלי נדבואם אשר יקריבו ליהוה יט: לעלה: לרצונכם תמים וזכר בקרבך בקבבים ובעוים:

פסוק 13

קרא. מצות הקמת הדשן

שסיר הפהו הדשן בכל יום יום סעל המזבח. וזהו שנקרא, תרומת הדשן. שהיתה נעשית בכל יום. שנאמר, ולבש הפהו מדו בד וגר. והרים את הדשן.

ספר שם סנהו"ו, מה שכתבנו למעלה: להגדיל כבוד הבית ולהקדירו בכל יום: כלמנו מן השעם ששפרנו שם. ונני הוא למנוס לסנות הדשן במקום שראוי להקדש בו השם. ועוד שהשם דולק יטה נשעין סתמיו דשן.

פסוק 13

(4)

(ד) ופשט את בגדיו, אין זו חובה אלא דרך ארץ" שלא ילכלך בהוצאת הרשן בגדים שהוא משמש בהם תמיד, בגדים שבישל בהן קדרה לרכו אל ימווג בהן כוס לרכו", לכן: ולבש בגדים אחרים, פתוחין מהם". והוציא את הדשן, הצבור בתפוח" כשהוא רכה ואין מקום למערכה, מרציאו משם, ואין זה חובה בכל יום, אכל התרומה חובה בכל יום.

(4) וכוונת הדברים הוא מה שבארתי לך, שכך הוא אומר כי המטרה הראשונה אינה אלא שתשיגוני ולא תעבדו זולתי, והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם", והצווי הזה על הקרבן והפניה לבית לא היה אלא בגלל הסגת היסוד הזה, ובסבילו הועברו" אותם העבודות לשמי כדי שימתו עקבות עבודה זרה ויתבסס יסוד ייחודי.

פסוק 13

(5) והנה הם דברי הבאי, ירפאו שבר גדול וקושיא רבה על נקלה", יעשו שולחן ה' מגואל". שאיננו רק להוציא מלבן של רשעים וטפשי עולם".

פסוק 13

(6)

כתוב בספר ר' יהודא ברזילי משום דתנא בפ"ק דיומא⁹³ בכל יום היו תורמין המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו בין לפניו בין לאחוריו, וביום הכפורים מחצות, וברגלים מאשמורה הראשונה, וכשנזכר הקב"ה אותן עונות שהיו משמשין לפניו במקדש בסוף משמורה ראשונה ובחצי הלילה ובתחלת האחרונה כביכול אין שמחה לפניו

פסוק 13

(7)

ויקרא אלימשה וידבר יהוה אלי ממצד מצד לאמר: דבר אלי בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מקם קרבן ליהוה מן הבהמה מן הבהמה ומן הצאן תקריבו את קרבנכם: אם עלה קרבנו מן הבהמה וזכר תמים תקריבו אל שפת אהל מצד קריב אתו לרצונו לפני יהוה: וסמך ידו על ראש העלה ותרצה לו לבשר עליה: ושחט את בן הבהמה לפני יהוה והקריבו בני אהרן הקהנים את הדם וחרקו את הדם על המזבח סביב אשר שפת אהל מצד:

פסוק 13

(8)

(ב) אדם כי יקריב מכס, כשיקריב", בקרבנות נדבה דבר הענין. אדם, למה"נ נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגול שהכל היה שלו. אף אתם לא תקריבו מן הגול.

פסוק 13

(11) ריותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם" כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדיבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא ויביא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדיבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה", והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו כנפשו כדי שיחשוב אדם כעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו כגופו וכנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרוף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכופר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנחת" להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו", וקרבן התמיד בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד, ואלה דברים מתקבלים מושכים הלב כדברי אגדה."

פסוק 13

(12)

מעשה ששאל מדרושחמוס רשע את רבי עקיבא איו סעשים נאים של הקב"ה או של ב"ה. איל של ב"ה נאים, איל מדרושחמוס רבי השטים הארץ יכול אדם לעשות כדנא בהם, איל רע לא תאמר לי בדבר שהזא לסעלה מן הבריות שאין שולטין עליו אלא אמר דברים שהם סמיון בבני אדם. איל למה אתם מלין. איל אני הייתי יודע שעת דברי זה אתה שאלני ולכן הקדמתי ואבחי לך שאעשה בני אדם נאים מסל הקב"ה. הביא לו רע שכלים תלוסקאות איל, אלו מעשה דקב"ה ואלו מעשה ידי אדם. איל אין אלו נאים יותר מן השכלים. איל מדרושחמוס אם הוא חסך במילה למה אינו יוצא הנול סתול מסעי אביו. איל רע ולמה שודח יוצא עמו והוא תלוי בנפשו ואביו וזחכו. ומה שאמרה אמר למה אינו יוצא סתול לפי שלא נתן הקב"ה את המצוה לישראל אלא לזכר אהבה סתם. ולכן אמר חז"ל (חולין י"ט) כל אמת ה' אמתה.

פסוק 13

והנה הבריאה בכללה מצאנו להכתוב שמכנה האצילות הראשונה בשם מלבוש, וזה (תהלים קד, ב) "עוטה אור כשלמה". וכן מצאנו במדרש (בראשית רבה ג, ד) (מהיכן נבראת האורה? אמר ליה) נתעטף בה הקב"ה (כשלמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו... מקרא מלא הוא "עוטה אור כשלמה"... לולא שדרשה ר' יצחק ברביים לא היה אפשר לאומרה). והוא, כמו המלבוש חוצץ ומכסה האדם אשר לא יראה האדם ובשרו, רק לבושו. כן להבדיל כביכול²⁰ ולכן נקרא כללות הבריאה "בגד"²¹. ולפי הקדמתנו קודם, כי הבריאה עדיין לא נגמרה, והניח הכורא יתברך להבחירי, שהוא ישים אותה והוא יוציאנה לשלמותה ולכן העיר הכורא אותנו במצות ציצית, ולהורות כי המציאות היא בגד, שמשני צדדיו יש עדיין חוטים שעדיין לא נארגו - ולכן צריך גדיל וענף²³ ואתה בן אדם, אם תארוג את הבריאה תיעשה שותף להשי"ת במעשה בראשית, וכמאמרם (שבת י, א) כל הדין דין אמת (לאמתו, אפילו שעה אחת, נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית). וזהו שאמרו סנהדרין צט, ב כל העוסק בתורה לשמה (משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. רב אמר) כאילו בנה פלטרין של מעלה ושל מטה, שנאמר (ישעיה נא, טז) "לנטוע שמים וליסד ארץ".

ואת כל העדה הקהל פתח אהל מועד. א"ר אלעזר כל ישראל ס' רבוא ואת אמר אל פתח אהל מועד אלא נב זה ארד מן המקומות שהחזיק מועט את המרכבה. דמותה (מג"ז) יקו המים מתחת השמים אל מקום אחד כנוהג שבועלם אדם מפנה כלי מלא לתוך כלי ריקן או שמא כלי מלא לתוך כלי מלא עולם כולו מים במים ואת אמר יקו המים אלא זה ארד מן המקומות שהחזיק מועט את המרכבה. ... ודמותה (מג"ז) ויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני המלע. א"ר הגן טה כמין כברה היתה וכל ישראל עוסדים עליה אלא זה ארד מן המקומות שהחזיק מועט את המרכבה. ודמותה (מג"ז) ויאמר יהושע אל בני ישראל נישו דגה. ר' הונא אבד וקפן בין שני כדי הארון רבי המא בר הנינא אמר שמן בין שתי כדי הארון. ורבא אמר ציטצטן בין שתי כדי הארון וה"ד (סג) ויאמר יהושע בזאת תדעו כי אל זה בקרבכם אמר להם מתוך שהחזיק אתכם שני כדי הארון ט יודע אני ששכינתו ביניכם. אפ"ט כבה"ק בן דתנין עומרים צפופי ומשתרעים רווחים. ר' שמאל בר איביה כשם ר' אחי אמר רוח ארבע אמות בין כל אחד ואחד אמה לכל צד שלא יהא ארד מן שומע קול הבירו מתפלל.

ענין יורה

תרעט כ יעקב ה' ביום צה. י"ה שאמר הכתוב יקראני ואענה עמו אנכי בצרה אמר הקב"ה בשעה שבגעת צה לישראל והם מבקשים אורי (ג) ויהו משתפן כבדו עמם באחת שעה אני עונה אותם שטאר יקראני ואענה

תורה

א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי כל הקובע מקום לתורתו אויביו נופלין תחתיו שנא' ושמתי מקום לעמי לישראל ונמעתיו שטאל ושכן תחתיו וגו' :

ענין קרבן

כ"ה הקובע מקום לתורתו אויביו נופלין תחתיו שנאמר ושמתי מקום לעמי לישראל ונמעתיו שטאל ושכן תחתיו וגו' :
 ונמעתיו שטאל ושכן תחתיו וגו' :
 ונמעתיו שטאל ושכן תחתיו וגו' :
 ונמעתיו שטאל ושכן תחתיו וגו' :
 ונמעתיו שטאל ושכן תחתיו וגו' :

בגין יורה

מקום ארון וכרובים אינו מן המדה
 ענין יורה

ענין יורה

מכם, למה נאמר מכם, אמרו מכאן שכל המקיים מאה ברכות בכל יום כאלו הקריב קרבן, מגין מכם.

ענין יורה

ענין יורה

"עצי שטים עומדים" (לעיל כו טו), שעומדים לעולם ולעולמי עולמים, וגם כן לא נפל דבר מהם ביד האויבים, על היפך מה שקרה למקדש שלמה וכליו כמבואר בחרבן בית ראשון על ידי נבחראדני שלא נזכר שם דבר מעיני משכן משה רבנו ע"ה. משכן העדות, סיפר מעלות זה המשכן שבשבילם היה ראוי להיות נצחי ושלא ליפול ביד אויבים: ראשונה, שהיה משכן העדות, שהיו בו לוחות הערות; ב', אשר סקד על פי משה; ג', שהיתה עבודת הלויים ביד איתמר, כי אמנם משמרת כל חלקי המשכן ביד איתמר היתה; ד', ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה, שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים וצדיקים שכדור, ובכן שרתה שכינה במעשי יריהם, ולא נפל ביד אויבים, אבל מקדש שלמה שהיו עושי המלאכה בו מצורי אף על פי ששרתה בו שכינה נפסדו חלקיו, והוצרך לחזק את בדי הבית, ונפל בסוף הכל ביד אויבים, אבל בית שני שלא היה בו גם אחד מכל אלה התנאים לא שרתה בו שכינה, ונפל ביד אויבים, כי אמנם בית שני לא היה "משכן העדות" שלא היו בו לוחות העדות, ולא פוקד כי אם על פי כורשי ולא היו שם בני לוי, כמו שהעיר עזרא באמרו "ואבינה בעם ובכהנים, ומבני לוי לא מצאתי שם" (עזרא ח טו), ומן המתעסקים בבנינו היו צידונים וצורים, כמבואר בספר עזרא.

הוא דהוה קאמר ואויל כי רחמתי הוה עויוא אפוחיא דספסרא שביבן השתא דלא עויוא רחמתי פוריא בר שתין גרמידי לא מני לן אמר רב הונא קראי כתיבי מעיקרא כתיב ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הבפורח *ותניא ארון חשעה וכפורח טפח הרי כאן עשרה *וכתיב והבית אשר בנה המלך שלמה לה' ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלושים אמה יבני קיבתו ולבסוף כתיב *כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי איוה בית אשר תבנו לי וגו'

ענין יורה